

Nr 7.

Av herr Eriksson i Sandby m. fl., angående utredning rörande behovet av nya bestämmelser i 2 kap. hälsovårdsstadgan.

Vid 1936 års riksdag framlades genom kungl. proposition förslag till reformering av den sedan år 1918 gällande hälsovårdsstadgan med dess olika författningar rörande den allmänna hälsovården. Förslaget, vilket antogs av riksdagen samt trädde i kraft från och med den 1 januari 1937, innebar avsevärda förbättringar i jämförelse med tidigare gällande bestämmelser. Särskilt torde detta vara fallet i avseende på hälsovårdsnämndernas skyldigheter och befogenheter, sådana desamma numera utformats i hälsovårdsstadgans § 43 mom. 7. Enligt förut gällande bestämmelser ägde hälsovårdsnämnd ingripa, där fara för de i en bostad inneboendes hälsa förelåg. Enligt vad nu är stadgat har nämnden *skyldighet* att till behandling och *prövning* upptaga fall, där förhållanden yppas, som innebära eftersättande av de stadgade föreskrifterna om bl. a. bostäder. Även i vissa andra punkter, bl. a. i fråga om bostadens beskaffenhet, synas de närmare preciserade bestämmelserna hava inneburit betydande framsteg.

I förevarande avseende, såsom oftast jämväl i andra fall förekommer, visar emellertid tillämpningen vid bestämmelsernas omsättande i praktiskt arbete vissa brister och svagheter. Till en icke oväsentlig del synas många av de förekommande bristerna vara beroende på de lokala hälsovårdsnämnderna samt deras vilja till ett effektivt ingripande. En mångfald bevis kunde i detta hänseende andragas, och dessa exempel skulle utan tvekan utgöra en belysande provkarta med rikliga variationer i olika avseenden. Uppenbart är emellertid, att en rätt tolkning av stadgans ibland relativt vaga bestämmelser ofta utgör ett verkligt och besvärligt problem för de kommunalmän, vilka ute i de lokala kommunerna äro satta att såsom det allmännas representanter övervaka bestämmelsernas efterlevnad.

Sammantaget synas erfarenheterna sedan stadgans tillkomst peka på nödvändigheten av en ny översyn av hälsovårdsstadgans bestämmelser. Därvid synes skäl föreligga att överväga såväl en skärpning i avseende på hälsovårdsnämndernas skyldigheter och befogenheter som en närmare precisering i fråga om innebörden av en del av stadgans bestämmelser.

I avseende på hälsovårdsnämndernas *skyldigheter* saknar stadgan för närvarande tvingande bestämmelser rörande skyldigheten att ingripa. Ej heller stadgas någon form av ansvarsbestämmelser vid uppenbar uraktlåtenhet. Nu föreliggande möjligheter att komma till rätta med hälsovårdsnämnder,

vilka icke visa intresse för eller utöva sin verksamhet i enlighet med stadgans bestämmelser, kunna med visst fog betecknas såsom alltför omständliga, tidsödande och i viss mån ineffektiva. Uppenbart är emellertid att ansvarsbestämmelser knappast torde kunna ifrågasättas beträffande förtroendevalda kommunala representanter. Det synes därför erforderligt, att stadgan i dess ställe kompletteras genom skärpt tillsyn från övervakningsmyndigheternas sida, t. ex. genom tillsättandet av en speciell bostadsinspektör inom varje län.

I avseende på hälsovårdsnämndernas *befogenheter* synas förefintliga möjligheter att, där så erfordras, genom vitesföreläggande åstadkomma rättelse böra klarare utformas samt vitesbeloppen om möjligt, såväl i fråga om minimi- som maximibelopp, fixeras.

I hälsovårdsstadgans särskilda bestämmelser om boningsrum, bostadslägenhet och kök (§ 43 mom. 2) stadgas att »Boningsrum skall hava sådan storlek, att däri boende icke genom bristande utrymme hos rummet utsättes för sanitär olägenhet». Denna bestämmelse har i sitt nuvarande skick utgjort föremål för mycket skiftande tolkningar. I medicinalstyrelsens råd och anvisningar har visserligen klart utsagts och angivits vilka minimimått som i fråga om utrymmen böra eftersträvas. Ett stort antal hälsovårdsnämnder sakna emellertid dessa anvisningar och vägra för övrigt godtaga desamma på grund av att de icke angivits i själva stadgan. Det synes därför föreligga skäl att undersöka huruvida icke dessa medicinalstyrelsens i olika avseenden förtydligande bestämmelser i tillämpliga delar borde inarbetas i stadgan, som därmed sålunda kunde givas större effekt och enhetlighet.

Likaledes synas i stadgan böra införas tvingande bestämmelser i avseende på uppförandet av särskild källare för förvaring av matvaror och potatis, anbringandet av ändamålsenlig köksinredning jämte anordnandet, där så ske kan, av erforderliga varmgarderobers, centralvärme, vatten- och avloppsledningar.

Beträffande avträden saknas f. n. bestämmelser om skyldighet att anbringa dylika. Enligt medicinalstyrelsens anvisningar »bör eget avträde höra till varje lägenhet». Bestämmelser härom synas utan olägenhet kunna införas i stadgan. Rörande förläggandet av avträde m. m. stadgas i § 48 mom. 1 att dylika »må ej läggas på mindre avstånd än sex meter från lägenhet, varom i 46 § omförmåles» etc., d. v. s. lägenheter tillhörande vissa yrkesmässiga företag. Bestämmelserna synas böra omarbetas såtillvida att nämnda avstånd utökas samt att bestämmelsen jämväl gives tillämpning å *annan* bostadslägenhet än hittills angivna.

Några bestämmelser rörande återkommande besiktning av bostadslägenheterna på landsbygden motsvarande den i § 8 mom. 7 för släder och stadsliknande samhällen givna återfinnas *icke* i 43 §. Anledningen därtill synes

vara den, att möjligheter till en fortlöpande inspektion icke förefunnits inom alla landsbygdskommuner. Även om åtskilliga kommuner genom eget initiativ anordnat fortlöpande bostadsinspektion och därutöver omorganisationen av distriktsvården medfört vissa resultat, synes dock allvarligt böra undersökas, huruvida icke bostadsinspektionen borde göras *obligatorisk* inom *alla* kommuner. Planerad nyindelning av rikets kommuner i större enheter torde komma att skapa erforderliga förutsättningar härför.

Vad ovan anförts utgör endast en *del* av de synpunkter och erinringar, vilka gentemot den nuvarande hälsovårdsstadgan kunna anföras. En utredning härutinnan torde säkerligen komma att medföra ytterligare synpunkter och skäl för en ny överarbetning av densamma.

Med hänsyn till att en dylik överarbetning synes oss nödvändig för att göra stadgan fullt effektiv och användbar, få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en *skyndsam* och allsidig utredning rörande behovet av nya bestämmelser i hälsovårdsstadgans 2 kap. om »Allmänna hälsovården på landet», samt

att de förslag till vilka utredningen kan föranleda *snarast* måtte för riksdagen framläggas.

Stockholm den 12 januari 1946.

Eskil Eriksson
i Sandby.

Bertil Andersson.

Karl Falk.

Nils Odhe.

G. E. Holm.

Axel Landgren.

Allan Andersson.

A. Hermansson.